

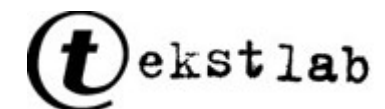
UiO : **Institutt for lingvistiske og nordiske studier**
Det humanistiske fakultet

Opphavsrett og tekstkorpus

Kristin Hagen, Tekstlaboratoriet, ILN

QualiFAIR-workshop 21.10.2022

Tekstkorpus (1)

- Samling av tekster fra ulike skriftlige kilder: aviser, skjønnlitteratur, sakprosa, webtekster, blogger osv
- Representative utdrag fra sjangere: aviskorpus, barnelitteraturkorpus, webkorpus osv
- Annotert med lingvistisk informasjon som lemma, ordklasse, syntaktisk funksjon osv
- Metadata om forfatter, kilde, utgiverår osv

Tekstkorpus (2)

- Kan lastes ned, for eksempel for språkteknologiske formål
- Kan være tilgjengelig gjennom søkegrensesnitt, for eksempel for lingvistisk forskning

551 of 27081 texts
(34799150 of 99959468
tokens) selected

Tekst-ID

Tittel

Publikasjon

Kategori ✖

✖ SK

Underkat.

Utgiver

År

Sted

Oversatt

Emne

Emne (detaljer)

Navn på
forfatter/oversetter

Kjønn

Fødselsår

Hide filters

Reset form

Simple | **Extended** | CQP query

Search

 jævla -

 min

 -

+

 Lemma Start End Middle max Lemma Start End Middle
 Sentence initial

Noun x

Or...

Show texts

random results (with seed:)

Concordance

Statistics

Found 1093 matches (22 pages)

Sort by position ▾

Download

Context: 15 words

 1

SK01AdAr01.5008	araksjappa ved midnatt og var kanon fulle , « kommer jeg og ser på den	jævla prinsessen	din. " « jeg sier ikke hvor hun bor , " ropte George . «
SK01AgSu01.1564	giftig ring . Kurt sier tusenlapp og snakker med en gang om tusen lapper .	Jævla lapp	. Jeg stumper røyken og går ut . Hva skal jeg gjøre nå ? Jeg
SK01AgSu01.4187	, til_og_med det klarer han , å melke sin mislykkethet på en vellykket måte .	Jævla melkeku	. Jævla fløte . Jeg spyr . - Jeg synes det var fint , jeg
SK01AgSu01.4188	klarer han , å melke sin mislykkethet på en vellykket måte . Jævla melkeku .	Jævla fløte	. Jeg spyr . - Jeg synes det var fint , jeg , sier Jens
SK01AgSu01.4585	håp , eller ? Rolig , rolig , ikke bli sinna , ikke la en	jævla vrede	stige ut av munnen . En sort røyk av ukvemsord . En tekst med undertekst
SK01AgSu01.6806	lytter , utholdende , motstandsdyktig mot å si noe . Resistent som et virus .	Jævla virus	. Jeg fortsetter med å fortelle om døden , selv om jeg ikke vil .
SK01AgSu01.7006	jekslene . Hvor dum går det an å bli ? Dustehue . Kørka ku .	Jævla gnom	. Jeg vil tenke mer , tenke flere ord , jeg kan ikke slike ord
SK01AgSu01.7126	vil at det skal være sånn , hun skal ligge på gulvet og tigge .	Jævla bikkje	. Ynkelig . Dum som ei ku . - Hva sier du ? Jeg ser
SK01AIBj01.891	det om å minimalisere skadene dette hespetreet har påført oss , ikke å invitere hver	jævla pensjonist	til å saksøke oss . Forstått ? Han ventet ikke på noe svar , bare
SK01AIBj01.3911	, og alt du tenker på er å bli møtt når du går av et	jævla tog	. - Nei , nei . Jeg ville bare ... hun hadde lagt på .
SK01AIKa02.1366	nå nøye på fargen i gløden din helvetes snørrunge - Jeg gjør det , din	jævla møkkamann	, svarte Hans Han hadde slåss med månsingene og var ikke skvetten - Jeg stirrer
SK01AIKa02.2983	sekket sånne kvinner Er det gjengangerne som tasser langs veggene Men det er bare en	jævla fillepeller	som har sneket seg inn med bikkja si Han står pal i kroken der lyset

Opphavsrett-problemer

- Mange aktører: forfattere, oversettere, forlag, mediehus
- Redsel for misbruk av tekstene
- Krav om vederlag for bruk

Løsning 1

- Lage avtaler om bruk med hver enkelt rettighetshaver
 - Spesifisere formålet – ikke kommersiell bruk
 - begrense hvor mye tekst som gjengis for å forhindre misbruk
- Svært tidkrevende jobb å samle avtaler
- Bare praktisk mulig om det er et begrenset antall rettighetshavere
- Mange korpus ved Tekstlaboratoriet bygger på slike avtaler

Løsning 2

- Søke Kulturdepartementet om «eksemplar fremstilling for forskningsformål»
- Tre innvilgede søknader:
 - Webkorpus fra .no-domenet: NoWaC 2009
 - Tekster fra norske forlag: Oslo Parallel Corpus 2011
 - Tekster fra norske forlag: NorGramBank ved UiB (Clarino) 2019

Fra søknaden til UiB i 2019 1

- Søknad om tillatelse til «å fremstille eksemplar av deler av skjønnlitterære og faglitterære tekster utgitt på norske forlag etter § 1-4 Eksemplarfremstilling for forskningsformål i Forskrift til åndsverkloven og med henvisning til § 49 i Lov om opphavsrett til åndsverk mv. (åndsverkloven), LOV-2018-06-15-40»

Fra søknaden til UiB i 2019 2

- Søknad om å få bruke opptil 75% av setningene fra 3700 tekster som er definert som et representativt utvalg fra Nasjonalbibliotekets samlinger
- Selvpålagte begrensninger i søknaden:
 - Kun til forskningsformål
 - Autentisering og autorisering av alle brukere gjennom sikker innlogging.
 - Originaltekstene vises aldri i sin helhet, bare individuelle setninger og deres strukturer i en begrenset kontekst

Fra departementet:

- Departementet viser til begrensningene i bruken og skriver bl.a.
- «På denne bakgrunnen kan departementet ikke se at eksemplarfremstillingen utgjør noe nevneverdig inngrep i rettighetshavernes økonomiske interesser.»

Framover (1):

- Mulige søknader fra UiO:
 - Nedlastbart gigakorpus for språkteknologiske formål
 - Korpus med barnelitteratur

Framover (2):

- Fra Lisensutvalgets «Utredning og anbefalinger om lisensiering og tilgjengeliggjøring», spesielt side 21:
- <https://www.forskningsradet.no/siteassets/publikasjoner/2021/hvordan-skal-vi-dele-forskningsdata.v2.pdf>
- «Det ligger imidlertid en betydelig innskrenkning i at det er nødvendig med tillatelse etter søknad fra alle institusjoner bortsett fra Nasjonalbiblioteket. Digitalmarkeds-direktivet er per i dag til vurdering i EØS/EFTA-landene, deriblant Norge. Utvalget mener at ved en eventuell gjennomføring av direktivet bør det vurderes å fjerne kravet om tillatelse fra departementet i forskriftens § 4 første ledd for de tilfellene som omfattes av direktivets artikkel 3 om tekst og datautvinning for forskningsformål.»

§ 49. Bruk av verk i arkiv, bibliotek, museer mv.

- «Departementet kan i forskrift gi regler om rett for arkiv, bibliotek, museer og undervisnings- og forskningsinstitusjoner til å fremstille eksemplar av verk for konserverings- og sikringsformål, forskningsformål og andre særskilte formål. Bestemmelsen gjelder ikke for ervervsmessig bruk.1»
- «Departementet kan gi regler om at arkiv, bibliotek, museer og undervisningsinstitusjoner, ved hjelp av terminaler i egne lokaler, kan gjøre verk i samlingene tilgjengelig for enkeltpersoner når det skjer til forskningsformål eller private studieformål.2»

Forskrift til åndsverkloven § 4.

- «Departementet kan gi undervisnings- og forskningsinstitusjoner tillatelse til å fremstille eksemplar av åndsverk for forskningsformål, også i andre format enn originaleksemplaret.»
- «Nasjonalbiblioteket kan fremstille eksemplar av åndsverk i sine samlinger som grunnlag for språklige korpuser for forskningsformål, også i andre format enn originaleksemplaret. Dette gjelder også for åndsverk som er omfattet av [pliktavleveringslova](#).»